

Výjezdni seminář z obchodního práva  
Obchodní právo pod Sněžkou i drobnohledem  
21. - 23. dubna 2017

**Podíl bez hlasovacích a dalších kontrolních práv**

Jiří Švejda  
4. ročník PF UK

**Resumé**

Práce se zabývá problematikou možnosti existence podílu bez hlasovacích a kontrolních práv v obchodní korporaci. Úvodem se autor věnuje historickému vývoji, který je nutný pro pochopení případných důsledků existence takového podílu. Právní úprava po 1. lednu 2014 přinesla totiž zásadní změny v úpravě společnosti s ručeným omezeným, která rozvířila odbornou debatu nad možností takového podílu a jejích důsledků, ovšem doposud bez jednotného názoru odborné veřejnosti.

Práce se věnuje podílům ve všech obchodních korporacích, nicméně největší pozornost je věnována právě podílu ve společnosti s ručeným omezeným, kde je vyloučení těchto práv nejvíce kontroverzní. Vzhledem k převážně dispozitivní zákonné úpravě, široké smluvní autonomii vůle a názorům odborné veřejnosti však lze mít za to, že vyloučení hlasovacích práv je možný u akciové společnosti, u společnosti s ručením omezeným a u osobních společností. Družstevní podíl bez hlasovacích práv nepřipadá v úvahu. Vyloučení práv kontrolních je pak v rozporu s dobrými mravy a je tedy nepřípustné u všech obchodních korporací.

**1. Úvod a cíl práce**

Tato práce si klade za cíl odpovědět na otázku možnosti existence podílu v obchodní korporaci bez hlasovacích a dalších kontrolních práv.

V první části práce letmo nastíním historickou genezi, neboť i přes více než tři letou účinnost rekodifikované právní úpravy je tato pro pochopení důležitá.

V druhé části se věnuji podílům v jednotlivých obchodních korporacích. Nejvíce pozornosti je věnováno podílu ve společnosti s ručeným omezením, jejíž podíl je nejvíce diskutovaným a sporným tématem. V této souvislosti představím i několik praktických důsledků, které s sebou eventuelní podíl bez hlasovacích práv nese v praxi.

Závěrem uvádím svůj názor, který by měl posloužit podnět diskuze, která snad povede k jednotnému konsenzu rozebírané problematiky, neboť současná situace není doposud vyřešena.

## 2. Historická geneze úpravy podílu

Podíl je definován v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „ZOK“) jako účast společníka v obchodní korporaci a práva a povinnosti z této účasti plynoucí<sup>1</sup>. Toto znění odpovídá definici podílu<sup>2</sup> obsažené v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, účinném do 31. prosince 2013 (dále jen „obchodní zákoník“). Hlavní novinkou rekodifikace oproti úpravě v obchodním zákoníku<sup>3</sup> je především možnost vlastnit více podílů komanditistou a společníkem v kapitálové společnosti a připuštění existence více druhů podílu ve společnosti s ručením omezeným<sup>4</sup>.

## 3. Společnost s ručením omezeným

### 3.1. Obecně k druhům podílu a přirůstání podílů

Stará úprava představovala koncepci takzvaného přirůstání podílů, tedy situaci, kdy při nabytí dalšího podílu společníkem ve společnosti se stávající podíl společníka navýšil. Oproti tomu současný stav umožňuje v případě určení ve společenské smlouvě vlastnit více podílů, a to jak stejného, tak různého druhu. Na podíl se tedy hledí jako na nemotnou věc, kdy je možná existence společnosti s jedním společníkem, ovšem s několika podíly<sup>5</sup>. Pokud ovšem společenská smlouva mlčí, uplatní se koncepce přirůstání podílů<sup>6</sup>. Dle názoru J. Dědiče a J. Lasáka se princip samostatnosti aplikuje i v případě, pokud společenská připouští existenci více druhů podílů, neboť tím automaticky připouští možnosti vlastnictví více podílů různého druhu. Dle jejich názoru pak podíly přirůstají pouze v rámci téhož druhu<sup>7</sup>.

Důležitou otázkou je vymezení základního podílu ve smyslu § 135 odst. 1 ZOK, neboť k tomu jsou vázány různé právní důsledky. Dle názoru J. Dědiče a J. Lasáka je zapotřebí posuzovat zvláštnost ve vztahu k ostatním podílům ve společnosti, nikoliv pouze jako odchylku od zákonného znění<sup>8</sup>. Budou-li tedy teoreticky ve společnosti pouze podíly bez hlasovacích a kontrolních práv, nebude se jednat o zvláštní podíly. Oproti tomu K. Eichlerová uvádí, že základním podílem lze rozumět „*takový podíl, který se svým obsahem neodchyluje*

---

<sup>1</sup> § 31 ZOK

<sup>2</sup> § 61 obchodního zákoníku

<sup>3</sup> § 61 obchodního zákoníku, druhá věta

<sup>4</sup> § 32 odst. 1 ZOK, § 135 odst. 2 ZOK

<sup>5</sup> Srov. Dědič, J., Lasák, J.: *Vlastnictví více podílů a druhy podílů ve společnosti s ručením omezeným*, Bulletin Komory daňových poradců ČR, 3/2015, s. 41

<sup>6</sup> A contrario § 135 odst. 2 ZOK

<sup>7</sup> Op. cit. sub. 5

<sup>8</sup> Op. cit. sub. 5, str. 42

od zákonné úpravy a jeho obsah je ve všech společnostech s ručením omezeným shodný“<sup>9</sup>. Stejný názor K. Eichlerová uvádí ve svém článku<sup>10</sup>, ve kterém dále dochází k názoru, že zvláštním podílem není pouze podíl s jinými právy a povinnostmi než podíl základní, ale též podíl s právy a povinnostmi stejnými, ovšem v jiném než zákonném rozsahu. Stejně tak při eliminaci některého z práv či povinností. Dle názoru K. Eichlerové pak není důležité pojmenování podílů ve společenské smlouvě, ale jejich reálný obsah (srov. také § 555 odst. 1 OZ). Bude-li tedy svým obsahem zvláštní podíl označen jako základní, bude se jednat o podíl zvláštní, a naopak, bude-li svým obsahem základní podíl označen jako zvláštní, bude se jednat o podíl základní<sup>11</sup>.

Rozdělení na podíl základní a zvláštní má zásadní význam z pohledu uplatnění výše zmíněného principu jednotnosti (přirůstání) podílu, případně principu plurality. Za staré úpravy, kdy byl připuštěn pouze princip jednotnosti podílu, ovšem v praxi docházelo ke slučování podílů s různým obsahem práv a povinností, byla otázka, jak se s daným stavem vypořádat. K. Eichlerová ve svém článku navrhla jednak řešení změny společenské smlouvy po sloučení podílů, což ovšem i sama považuje za neekonomické a omezující. Druhé řešení vychází z matematického řešení situace, kdy se výsledná práva (např. právo na podíl na zisku) sečte ve stejném poměru, v jakém příslušelo každému z podílů zvlášť. Tento postup lze použít ovšem pouze pokud lze výsledný podíl vypočítat. K. Eichlerová tedy dochází ke třetímu řešení situace, a to vnějšího sloučení podílů ovšem se zachováním vnitřní oddělenosti obou podílů, kdy by právě tato „nevypočitatelná“ práva zůstala oddělena<sup>12</sup>. Závěrem pak došla k názoru, že za současné situace k sobě rozdílné podíly přirůstat nemohou, a uplatní se tedy princip plurality, tedy společník se stane vlastníkem dvou rozdílných podílů (věcí nehmotných). Stanoví-li ovšem společenská smlouva jednotnost podílů a následně vznikne více druhů podílů, nelze pluralitu dovodit<sup>13</sup>. Poté se autor tohoto článku přiklání k třetímu řešení situace sloučení rozdílných podílů v případě jednotnosti. Jenom takový postup dává v případě vyloučení hlasovacích a dalších kontrolních práv smysl.

### 3.2. Podíl bez hlasovacích a jiných kontrolních práv

Dle názoru J. Dědiče a J. Lasáka je možnost vydávání různých druhů podílů velice praktická. Jako příklad uvádí společníka, který jakožto zakladatel vlastní dva druhy podílu, jednak podíl

---

<sup>9</sup> Eichlerová, Kateřina In Černá, Stanislava, Ivana Štenglová a Irena Pelikánová. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5, s. 308

<sup>10</sup> Eichlerová, K.: Druhy a pluralita podílů. *Novinky v českém právu společnosti s ručením omezeným, Rekodifikace & Praxe*, 11/2015, s. 12

<sup>11</sup> Op cit. sub. 10, s. 14

<sup>12</sup> Op cit. sub. 10, s. 16

<sup>13</sup> Op cit. sub. 10, s. 17

sloužící k aktivní účasti na společnosti, který postupně předá svým potomkům, a jednak podíl důchodcovský, se kterým nemusí být spojena hlasovací práva a slouží pouze za účelem podílu zisku jako odměny za odvedenou práci<sup>14</sup>.

S podílem jsou obecně spojena práva majetková a nemajetková. Mezi majetkovými můžeme najít právo na podíl na zisku, právo na likvidačním zůstatku a právo na vypořádací podíl. Nemajetková, někdy také nazývané jako sociální práva, tvoří především právo účastnit se jednání valné hromady, hlasovací právo, právo na informace, právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady a právo podat společnickou žalobu. Majetkovým právům je v rámci výjezdního workshopu věnován samostatný příspěvek, nebudu se jimi tedy nadále zabývat.

Dle výše zmíněné definice podílu jsou práva a povinnosti obligatorní náležitostí každého podílu. Je tedy otázkou, do jaké míry je jejich eliminace stále v zákonných mezích. Jako základní hranice (také tzv. absolutní limit<sup>15</sup>) zde slouží dobré mravy dle § 2 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“). Jednání v rozporu s tímto ustanovením je absolutně neplatné dle § 588 OZ. Dle § 212 OZ pak *„korporace také nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy“*. Legitimní důvod, jako například výše zmíněné rozdělení druhů podílů pro účely odchodu do důchodu, bezesporu nelze považovat za bezdůvodné zvýhodnění, ani jednání v rozporu s dobrými mravy. Pokud by mělo dojít ke změně společenské smlouvy a s tím i k modifikaci práv spojených s podílem, je dle § 171 odst. 2 in fine ZOK zapotřebí souhlasu všech společníků, kterým se změnou společenské smlouvy zasáhne do jejich práv a povinností. Není tedy představitelné, že by valná hromada rozhodla o eliminaci hlasovacích práv spojených s určitým podílem pouze z toho důvodu, že jí současný vlastník, který vykonává hlasovací práva s podílem spojená, nevyhovuje. Nicméně je vždy zapotřebí posuzovat situaci v každém konkrétním případě zvlášť.

Dle J. Dědiče a J. Lasáka pak existují i relativní limity<sup>16</sup>, kdy je zapotřebí zkoumat, zda překážkou odstranění určitých práv není samostatná podstata podílu. Dále pak vyslovují názor, že hlasovací práva nejsou přímo zákonem stanovená jako esenciální součást zákonného vymezení podílu. Jako argumenty uvádí již několikrát zmíněné ustanovení § 31 ZOK, kde nejsou hlasovací práva explicitně reflektována, a dále výčet v § 173 ZOK, kdy společník společnosti s ručením omezeným hlasovací právo nevykonává, tedy je bez hlasovacích práv. Dospívají poté k závěru, že je možné vydat podíl, se kterým nebudou spojena žádná hlasovací

---

<sup>14</sup> Op cit. sub. 5, s. 42

<sup>15</sup> Srov. op cit. sub. 5, s. 44

<sup>16</sup> Op cit. sub. 5, s. 42

práva, a to i bez jiného zvýhodnění (např. přednostního práva na podíl na zisku jako u prioritních akcií - viz kapitola 4), ovšem za předpokladu souhlasu daného společníka. Dle jejich názoru ovšem nelze eliminovat hlasovací práva v případě právě zmíněného § 172 odst. 2 ZOK. Dále si neumí představit podíl bez práva účasti na valné hromadě a bez práva na informace, neboť tím by došlo k popření samotného smyslu společníka ve společnosti<sup>17</sup>.

K podobnému názoru dospívá L. Josková ve svém článku<sup>18</sup>, ve kterém argumentuje hlavně širokou smluvní autonomií vůle ve společnosti a rozhodnutím Německého Spolkového soudního dvora (Bundesgerichtshof, BGH), konkrétně jde o rozhodnutí BGH sp. zn. ZR 342/53 ze dne 14. července 1954. V tomto rozhodnutí německý soud došel k závěru, že vyloučení práva na podíl na zisku a vyloučení hlasovacích práv ve společnosti s ručením omezeným je možné a to i bez ohledu na to, že společníkům náleží i podíly, jejichž součástí tato práva jsou<sup>19</sup>. Soud primárně argumentuje tím, že zákon sice tato práva podílům přiznává, jedná se ovšem o dispozitivní ustanovení. Soud ovšem uznal, že při eliminaci všech práv se již těžko může jednat o společníka. Vyloučení hlasovacího práva navíc neznamená zánik práva na informace a práva domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady<sup>20</sup>. L. Josková pak poukazuje i na současný postoj v německé literatuře, kdy jsou práva společníku rozdělena do dvou skupin. Jednak na práva, která lze se souhlasem společníka ve společenské smlouvě modifikovat (právo na podíl na zisku, likvidačním zůstatku a hlasovací právo) a jednak práva, která se nedají modifikovat ani se souhlasem společníka v jeho neprospěch (právo účastnit se valné hromady, právo na informace, právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady, právo na společnickou žalobu)<sup>21</sup>.

L. Josková uvádí, že hlasovací práva jsou realizací práva podílet se na správě společnosti, za jejímž účelem se stali společníky. Tato práva jsou základní k existenci a fungování společnosti jako takové, jinými slovy je-li nejvyšším orgánem valná hromada, musí existovat alespoň nějací společníci, kteří budou mít hlasovací práva a mohli se valné hromady účastnit<sup>22</sup>. Zřízení dozorčí rady je navíc pouze fakultativní, základní kontrolní funkci vykonávají právě společníci sami. Vzhledem k tomuto dospívá L. Josková k názoru, že nelze vyloučit právo účastnit se na valné hromadě, neboť by se společník nemohl zasazovat o směřování společnosti. Dalším podpůrným argumentem je vyloučení hlasovacích práv

---

<sup>17</sup> Op cit. Sub. 5, s. 46

<sup>18</sup> Josková, L.: *Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku?*, Obchodně právní revue, číslo 9, ročník 2015, s. 253

<sup>19</sup> Op cit. sub. 18, s. 235, poznámka pod čarou č. 5

<sup>20</sup> Op cit. sub 18, s. 254

<sup>21</sup> Op cit. sub 18, s. 254

<sup>22</sup> Op cit. sub 18, s. 255

v případě zájmové kolize přímo zákonem (§ 173 ZOK), a také možnost jeho modifikace stanovená v § 169 odst. 2 ZOK. Vzhledem k flexibilitě společnosti a autonomii vůle společníků pak L. Josková dochází k názoru, že lze vyloučit hlasovací práva u některých podílů, nesmí tak však být u všech. Tím by došlo k nemožnosti vykonávání působnosti valné hromady, což je již zásahem do organizace společnosti a tedy nepřipustnou modifikací. Analogií s úpravou akciové společnosti pak uvádí, že vyloučení hlasovacího práva lze provést u 90% základního kapitálu. Jako nevylučitelná práva pak označuje hlasování o změně společenské smlouvy, kterým dochází k zásahu do postavení společníka a v případě konfliktu zájmů všech společníků disponujících hlasovacími právy<sup>23</sup>. Závěrem pak L. Josková uvádí, že vyloučení hlasovacích práv bez „náhrady“ ve formě jiných práv (např. práva na podíl na zisku) není překážkou<sup>24</sup>.

Oproti tomu K. Eichlerová uvádí názor, že „*Hlasovací právo společníka nelze zcela vyloučit, je možné jej ale omezit*“<sup>25</sup>. Stejně tak P. Čech a P. Šuk ve své publikaci<sup>26</sup> uvádí, že zvláštní podíly se vytváří dle § 135 odst. 1 ZOK zvláštními právy a povinnostmi, nikoliv odebráním takovýchto práv a povinností. Jedná se tedy o argumentaci gramatickým výkladem. Autoři pak docházejí k názoru, že společníkům budou vždy svědčit práva účasti na valné hromadě, hlasovací právo, právo požadovat informace a právo podat návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady<sup>27</sup>. Dále ve vztahu k hlasovacím právům namítají, že i přes jejich modifikaci v extrémním rozsahu (autoři spojují podíl A s 1 hlasem a podíl B se 100 hlasy), kdy je tedy zřejmé, že společník s podílem A nebude mít možnost prosadit žádné rozhodnutí valné hromady, je tato situace odlišná od jejich absolutní eliminace. Význam hlasovacích práv podílu A nastane totiž v případě sistace hlasovacích práv u podílu B, nebo v případě zneužití hlasů (§ 212 odst. 2 OZ), popřípadě kdy soud rozhodne dle § 191 k hlasům nepřihlížet<sup>28</sup>. Závěrem pak autoři uvádějí, že srůstání různých druhů podílů nepřichází v úvahu, s výjimkou, kdy společníci ve společenské smlouvě výslovně určí více druhů podílu, zakáží převod i přechod podílu a každý z nich bude vlastnit právě jeden<sup>29</sup>. Tuto myšlenku autor tohoto textu chápe jako situaci, kdy jsou všechny podíly vytvořeny ad hoc, není tedy podstatné, že se

---

<sup>23</sup> Op cit. sub. 18, s. 256

<sup>24</sup> Op cit. sub. 18, s. 260

<sup>25</sup> Op cit. sub. 9, s. 319

<sup>26</sup> Čech, Petr a Petr Šuk. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0., s. 270 a násl.

<sup>27</sup> Op cit. sub. 26, s. 270

<sup>28</sup> Op cit. sub. 26, s. 271

<sup>29</sup> Op cit. sub. 26, s. 272

konkrétní práva a povinnosti u konkrétního podílu změní, neboť tyto změny mají důsledky pouze vůči vlastníkově konkrétního podílu a nemají vliv na ostatní společníky.

### 3.3. Možné praktické následky podílu bez hlasovacích práv

V této souvislosti si dovoluji nastínit několik otázek, které by měly sloužit k diskusi v rámci výjezdního semináře. V případě eliminace hlasovacích práv u výše zmíněných 90% všech podílů nastane problém pána správce, opravdu chceme u společnosti s ručením omezeným tento důsledek čistě kapitálových společností?

K čemu nám vlastně slouží jednotlivé druhy obchodních společností, když je současným trendem široké autonomie vůle můžeme přetvářet do podob zákonem nepředvídaných? Nedostaneme se za chvíli do stavu, kdy je vlastně jedno, jakou právní formu společnost má, a veškerou vnitřní úpravu si budou určovat společníci sami?

### 3.4. Závěr u společnosti s ručením omezeným

Vzhledem k výše uvedenému mám za to, že za současné úpravy je zapotřebí dát za pravdu spíše obhájčům možnosti vyloučení hlasovacích práv a to i bez jakékoliv náhrady právy jinými. Společnost představuje dobrovolné sdružení společníků na smluvním základě ovládaným autonomií vůle, kterou nelze zakázat, pokud se pohybuje v zákonných mezích. Při eliminaci práv kontrolních již musíme být ale opatrní. Téměř všechny názory se shodli na neomezitelných nemajetkových právech s podílem spojených, a to práva účastnit se valné hromady, právo na informace, právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady, právo na společnickou žalobu. Tato práva lze považovat za základní hranice podílu, které již nelze překročit. Při jejich eliminaci by došlo totiž k narušení samotné podstaty podílu, kdy by jeho vlastnictví postrádalo smysl.

## **4. Akciová společnost**

Oproti široké diskusi ohledně podílu ve společnosti s ručením omezeným je úprava podílu bez hlasovacích práv v akciové společnosti poměrně jednoznačná. Jednak lze dle § 276 odst. 1 ZOK s akciemi pouze spojovat práva nad rámec zákona, nikoli tedy povinnosti, či práva odebírat<sup>30</sup>, a jednak jako výjimku z tohoto pravidla právě při vydání akcií bez hlasovacího práva předpokládá sám zákon u prioritních akcií, konkrétně v § 278 odst. 2 ZOK, kdy říká, že pokud jsou s akcií spojena přednostní majetková práva, a není-li ve stanovách

---

<sup>30</sup> Op cit. sub. 26, s. 274

určeno jinak, jsou prioritní akcie vydány bez hlasovacího práva. Toto vyloučení však nelze chápat jako absolutní, hlasovací právo se vykoná, pokud zákon bude vyžadovat hlasování podle druhu akcií, nebo pokud vlastník akcie dočasně nabyde hlasovací právo (v případě kdy nedochází k vyplacení dividendy)<sup>31</sup>. V § 279 ZOK zákon omezuje počet prioritních akcií bez hlasovacího práva na 90% základního kapitálu a to z důvodu ochrany společnosti před ochromením rozhodování. Výjimku tvoří prioritní akcie emitované bankami, kdy dle § 20 odst. 2 zákona č. 21/1992 Sb., zákon o bankách není s akciemi spojeno hlasovací právo ani v případech, kdy ZOK stanoví jinak. Právo účasti na valné hromadě je kogentně stanoveno v § 353 odst. 1 ZOK. Právo na vysvětlení je pak upraveno v ustanoveních §357 a násl. ZOK, kdy dle T. Dvořáka je „*jakékoliv omezení nebo vyloučení práva akcionáře na informace absolutně zakázané*“<sup>32</sup>, jinými slovy absolutně bezplatné dle § 580 odst. 1 OZ. Každému akcionáři také přísluší dle § 361 a násl. ZOK právo uplatňovat návrhy a protinávhrhy ve vztahu k projednávané problematice na programu zasedání valné hromady. Akcionářská žaloba pak náleží pouze kvalifikovaným akcionářům, kteří jsou vyspecifikováni v § 365 ZOK.

## **5. Osobní společnosti**

Obecně lze říci, že osobní společnosti jsou založeny na jiném principu než společnosti kapitálové. Zatímco u kapitálových společností je důvod vstupu společníka do společnosti převážně ekonomický (výjimku tvoří společnost s ručeným omezením, která nemusí být založena za účelem zisku), u osobních společností dochází ke sdružení pro určité osobní vlastnosti a kvality jednotlivých společníků. Typické je osobní ručení společníků za dluhy společnosti.

### **Veřejná obchodní společnost**

Nemajetková kontrolní práva spojená s podílem ve veřejné obchodní společnosti budou opět tvořit právo podílet se na správě společnosti, právo na informace (§ 107 ZOK) a právo podat společnickou žalobu (§ 108 ZOK). K hlasovacím právům se zákon vyjadřuje jednak v § 97 odst. 2 ZOK, kde stanoví, že není-li společenskou smlouvou určeno jinak, jsou podíly společníku stejné. Následně pak v § 99 odst. 3 ZOK uvádí, že každý společník má jeden hlas, ledaže společenská smlouva určí jinak.

---

<sup>31</sup> Dvořák, Tomáš. *Akciová společnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8, s. 190; § 238 ZOK

<sup>32</sup> Op cit. sub. 31, s. 378

Dle komentářové literatury<sup>33</sup> a názoru J. Šilhána je zapotřebí opatrný přístup při nerovnoměrných podílech, nicméně vzhledem k povaze smluvní autonomie vůle a dobrovolnosti účasti ve společnosti si lze představit jakoukoliv modifikaci, která nepřekročí hranice obecných korektivů. Dle autora je tedy možná modifikace jak velikosti podílů, tak i jejich druhů. O to víc právě z povahy veřejné obchodní společnosti, kdy je převod podílů vyloučen, tudíž není zapotřebí chránit ostatní společníky před jakýmkoliv novým členem, který podíl na sebe převede, ale právě jako smluvní společenství uzavřeného okruhu osob. S podpůrným argumentem osobního ručení si tedy autor tohoto textu dovede představit situaci, kdy bude ve společenské smlouvě stanoveno, že se zřizuje podíl bez hlasovacích práv. Jedná se o dobrovolné smluvní ujednání uzavřeného okruhu osob, které nemůže znevýhodnit ani společníky, ani případné věřitele společnosti, právě z důvodu osobního ručení. U takového člena společnosti se pak dá očekávat, a právě o to víc u osobní společnosti, angažovanost společníka jiným způsobem, než hlasovacími právy. Tuto možnost lze i dovodit z komentáře k situacím, kdy se hlasovací práva přiznávají bez ohledu na úpravu ve společenské smlouvě, konkrétně J. Šilhán uvádí, že „*vliv by na tato rozhodování nemohlo mít ani případné přidělení „nulového“ počtu hlasovacích práv. Vyžaduje-li se souhlas „všech“ společníků, zahrnuje to případně i společníky bez hlasovacích práv.*“<sup>34</sup>.

### Komanditní společnost

Jelikož se dle § 119 ZOK na podíly komplementářů použijí ustanovení o podílech společníků veřejné obchodní společnosti, na podíly komanditistů dle § 120 a násl. ZOK přiměřeně ustanovení o podílech ve společnosti s ručením omezeným a Hlava III části první neobsahuje žádnou speciální úpravu, nemá již smysl se znovu danou problematikou zabývat.

U osobních společností si tedy lze představit podíl bez hlasovacích práv, a to právě z důvodu vysoké smluvní autonomie vůle společníků a jejich vzájemných osobních vazeb.

## **6. Družstvo**

Družstevní podíl podléhá dle § 606 ZOK jednotnosti, není zde tedy možná pluralita jako u společnosti s ručením omezeným. Dle § 631 ZOK má každý člen družstva jeden hlas. Ačkoliv toto ustanovení může působit kogentně, dle komentářové literatury „*toto ustanovení*

---

<sup>33</sup> Šilhán, Josef § 97. In: *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5

<sup>34</sup> Šilhán, Josef §99 In: *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5

*je ovšem možné chápat i tak, že každý člen družstva má při hlasování v orgánu družstva alespoň jeden hlas, tedy že jej není možné hlasovacího práva zbavit*<sup>35</sup>. Kontrolní práva člena družstva jsou upravena v § 584 a § 585 ZOK, kdy je u členské žaloby odchylka od obchodních společností, neboť zde má člen nejdříve informační povinnost před uplatněním žaloby a to u kontrolní komise, byla-li zřízena. Navíc se může domáhat pouze náhrady újmy proti členovi orgánu družstva, jestliže nedošlo k uzavření dohody dle § 53 odst. 3 ZOK. U družstevního podílu tedy nelze vyloučit hlasovací ani kontrolní práva.

## **7. Závěr**

Podíl v obchodní korporaci je za současné právní úpravy chápán jako institut s většinově dispozitivním zákonným vymezením, ponechaný modifikaci širokou smluvní autonomií vůle. Vyloučení hlasovacích práv není považováno za zásah do podstaty podílu, a je tedy přípustné, jednak přímo ze zákona u akciové společnosti, konkrétně u prioritních akcií, právě pro povahu společnosti jako společnosti čistě kapitálové, a jednak u společnosti s ručením omezeným a u osobních společností modifikací ve společenské smlouvě, právě z důvodu dispozitivní úpravy a smluvní autonomie vůle. U družstva pak vyloučení hlasovacích práv z důvodu vyššího zákonného standardu ochrany nepřipadá v úvahu. Vyloučení kontrolních práv nepřipadá v úvahu ani u jednoho z druhů obchodní korporace pro svůj rozpor se smyslem existence podílů a pro rozpor s dobrými mravy.

---

<sup>35</sup> Cileček, Filip. § 631 [Počet hlasů]. In: Štenglová, Ivana, Havel, Bohumil, Cileček, Filip, Kuhn, Petr, Šuk, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-480-3.

## **8. Prameny**

### Odborná literatura:

Černá, Stanislava, Ivana Štenglová a Irena Pelikánová. Právo obchodních korporací. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5

Čech, Petr a Petr Šuk. Právo obchodních společností: v praxi a pro praxi (nejen soudní). Vydání I. Praha: Ivana Hexnerová - BOVA POLYGON, 2016. ISBN 978-80-7273-177-0.

Dědič, J., Lasák, J.: Vlastnictví více podílů a druhy podílů ve společnosti s ručením omezeným, Bulletin Komory daňových poradců ČR, 3/2015, str. 40 – 46

Josková, L.: Je ve společnosti s ručením omezeným možný podíl bez hlasovacího práva či práva na podíl na zisku?, Obchodně právní revue, číslo 9, ročník 2015

Eichlerová, K.: Druhy a pluralita podílů. Novinky v českém právu společnosti s ručením omezeným, Rekodifikace & Praxe, 11/2015, str. 12 – 16

Dvořák, Tomáš. Akciová společnost. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-961-8

Zákon o obchodních korporacích: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-537-5

ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, ISBN 978-80-7400-480-3

### Normativní právní akty:

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník